

P
R
O
S
T
O
R

SÓSUKE
NACUKAWA

KOCOUR, KTERÝ
ZACHRAŇOVAL KNIHY

**P R
O S T
O R**

Sósuke Nacukawa
Kocour, který zachraňoval knihy

PROSTOR

SÓSUKE
NACUKAWA
KOCOUR, KTERÝ
ZACHRAŇŮVAL KNIHY

PROSTOR | PRAHA | 2022

本を守ろうとする猫の話
(HON O MAMOROUTOSURU NEKO NO HANASHI)
by Sosuke Natsukawa.

© Sosuke Natsukawa 2017. All rights reserved.
Original Japanese edition published by SHOGAKUKAN.

Translation © Tomáš Jurkovič 2022
Illustrations (inside and cover) © Hikari Miyazaki 2022
Czech edition © PROSTOR 2022
Czech edition arranged with SHOGAKUKAN,
through EMILY PUBLISHING COMPANY, LTD.
and Andrew Nurnberg Associates Prague.

ISBN 978-80-7260-529-3

ÚVOD

Jak to všechno začalo

Hlavně a především: děda už není.

Trochu drsný začátek příběhu, jenže tenhle fakt se dá popřít jen stěží.

Nejde s tím dělat o moc víc než se skutečností, že ráno vychází slunce a že v poledne dostane člověk hlad. I kdyby nad tím chtěl zavřít oči, zacpat si uši a tvářit se, že o ničem neví, dědu mu to zpátky nevrátí. Realita byla neúprosná a Rintaró Nacuki proti ní stál bez jediného slova, jako zkamenělý.

Navenek snad mohl působit jako opravdu klidný mladík. Což některým z návštěvníků pohřbu bezpochyby připadalo dost zvláštní. Na kluka, co chodí sotva na vyšší střední a právě nečekaně osiřel, se totiž Rintaró zdál klidný až moc. Když beze slova nehybně stál v koutku obřadní síně a díval se nahoru na portrét zemřelého dědy, působilo to až skoro mysticky.

Rintaró ale zas tak velký klidšas nebyl. Jen si zkrátka nedokázal úplně spojit svého dědečka, který vždycky působil dojmem, že existuje mimo tento svět, s tak neslýchanou představou, jako je *smrt*.

On, který považoval za naprosto samozřejmé, že do života jeho dědy, neúnavně a vytrvale proplouvajícího monotónní, téměř neměnnou každodenností, se smrtka jen tak vetřít nedokáže, teď sledoval, jak tu děda najeďnou leží a nedýchá, a měl přitom pocit, že pozoruje scénu z nevydařeného dramatu.

Opravdu, dokázal by si bez problémů představit, jak se děda, který ve své bílé rakvi vypadal úplně stejně jako vždycky, najeďnou zvedne, jako by se nic nestalo, zabručí

své obvyklé „tákže“, na petrolejových kamínkách uvaří vodu a navyklým postupem si udělá černý čaj. Představil by si to docela snadno, realita však byla jiná.

Děda už neměl nikdy otevřít oči, natožpak vzít do ruky svůj oblíbený čajový šálek. Jenom tu ležel v rakvi, mlčky a vlastně tak trochu majestátně.

V obřadní síni mezitím nezúčastněný hlas dál odříkával sůtry, až se z toho člověku klížily oči, a po troškách se trousící a zase mizející smuteční hosté tu a tam prohodili k Rintaróovi pár slov.

Hlavně a především: děda už není.

Ta skutečnost začínala Rintaróovi konečně docházet.

„Dědo, to je strašný,“ uklouzlo mu nakonec tichounce, nikdo mu ale neodpověděl.

Rintaró Nacuki je jenom středoškolák.

Docela normální středoškolák, který není moc vysoký, nosí silnější brýle, je pobledlý a málomluvný, je pohybový antitalent, nemá žádný předmět, v němž by nějak vynikal, ani žádný oblíbený sport.

Poněvadž se jeho rodiče rozvedli, když byl ještě malý, a navíc mu matka umřela mladá, vzal si ho k sobě, když začal chodit na základní školu, jeho dědeček. A od té doby žili pořád spolu. Okolnost snad trochu zvláštní na to, že byl koneckonců jen středoškolák, pro něj samotného to ale představovalo jen drobný detail v každodenní bezútešné realitě jeho života.

Teď, po dědově smrti, se ale věci poněkud zkomplikovaly. Jelikož ta smrt přišla tak nečekaně.

Jednoho obzvlášť studeného a nepříjemného zimního rána se děda, který byl vždycky ranní ptáče, najednou neukázal v kuchyni, a když to Rintaróovi přišlo divné a nakoukl do potmělého pokojíku v tradičním japonském

stylu, našel ho tam zachumlaného do přikrývek a už bez dechu. Nezdálo se, že by trpěl, vypadal spíš jako spící socha a doktor ze sousedství, který sem zanedlouho přispěchal, usoudil, že zřejmě děda skonal na náhlou srdeční zástavu a neměl ani čas trpět.

„Měl milosrdnou smrt,“ konstatoval.

Že Rintaróovi v tu chvíli přišlo silně nepatřičné spojovat dohromady pojmy „smrt“ a „milosrdný“, bylo nejspíš tím, jak byl otřesený.

Doktor ve skutečnosti nejspíš dobře pochopil, v jak náročnou situaci se Rintaró ocitl, jelikož netrvalo dlouho a kde se vzala, tu se vzala, z dálky si to k němu domů přihasila jedna příbuzná, které říkal tetičko.

Tahle dobrosrdečná paní pak hbitě a obratně zařídila všechno potřebné, od procedur s vystavením úmrtního listu až po různé pohřební a další ceremonie.

Rintaróovi, který všechno bedlivě sledoval, to sice pořád připadalo skoro neskutečné, přece jen ho ale napadlo, že by bylo namístě tvářit se aspoň trochu zkroušeně. I tak se mu ale zdálo divné, že by se měl před dědovým pohřebním portrétem usedavě rozplakat. Divné, hloupé a falešné. Dokázal si představit, že se děda v rakvi ušklíbne a napomene ho, ať toho hned nechá.

A tak se stalo, že Rintaró zachoval až do konce rozloučení s dědou naprostý klid. Když bylo po všem, zůstala mu jenom ustaraná tetička... a jedna prodejna.

Finanční závazky mu z ní žádné neplynuly, jako dědictví ale kdovíjakou cenu taky neměla.

Nesla označení Nacukiho knihkupectví a byl to mrňavý antikvariát ukrytý v jednom městském zákoutí.

„Jo, u Nacukiho člověk najde jen to nejlepší,“ zazněl Rintaróovi v uších mužský hlas.

„Myslíte?“ odpověděl stručně, ani se přitom neotočil a dál sledoval veliké knižní regály před sebou.

Byly masivní, od země až po strop, a v nich nespočetné řady knih.

Shakespeare a Wordsworth, Dumas a Stendhal, Faulkner, Hemingway a Golding... Nesčetná mistrovská vele díla z celého světa shlížela na Rintaróa z polic a velebný majestát z nich přímo číšel. Byly to do poslední knihy z druhé ruky, které už měly něco odslouženo, nevypadaly ale ani trochu opotřebeně – zřejmě zásluhou dědy, který nelitoval námahy k jejich každodennímu ošetřování.

Hned u nohou mu hoří doruda rozpálená kamínka na petrolej, která už taky mají něco za sebou. Snaha jim rozhodně neschází, moc toho ale nezmůžou, a v prodejně je proto překvapivě chladno. I Rintaró sám ale ví, že za to, že tu teď člověka tolik mrazí, nemůže jen nízká teplota okolního vzduchu.

„Zatím bych si vzal tuhle a tuhle. Kolik to dělá dohromady?“

Rintaró pootočí hlavu za hlasem, který se ho ptá, přivře oči a špitne: „Tři tisíce dvě stě jenů.“

„Paměť máš koukám pořád vynikající.“

Nepošklebuje se mu nikdo jiný než o rok starší spolužák ze střední Rjóta Akiba.

Vytáhlý, s veselým výrazem v očích, přímo překypuje klidnou sebedůvěrou, která však nepůsobí nesympaticky. Kromě svalnaté postavy, vytrénované ve školním oddíle basketbalu, má taky hlavu s nejlepším mozkiem v ročníku. Nadto je to syn praktického lékaře z jejich čtvrti, takže se v jednom kuse učí hory dalších věcí. Ten kluk je vlastně Rintaróův dokonalý protiklad.

„A tady bude ještě další úlovek!“

Na ta slova vyskládá Akiba na pult ještě pět nebo šest

jiných knížek. Tenhle kluk je nejen dobrý ve sportech i ve studiu, ke všemu je to ještě i velký čtenář a patří mezi několik málo stálých zákazníků Nacukiho knihkupectví.

„Tohle je fakt super podnik.“

„Děkuju mockrát. V klidu si prosím vyber podle libosti. Všechny knihy jsou se slevou, máme finální výprodej před uzavřením obchodu.“

Rintaró to pronese tak bezvýrazným tónem, že není poznat, jestli mluví vážně, nebo si dělá legraci.

Akiba na moment zmlkne. „To s tvým dědou je mi moc líto,“ dodá pak tišeji.

Znovu se zadívá na regály s knihami, jako by v nich pátral po dalších svazcích.

„A to si tu ještě nedávno tak klidně četl,“ dodá nenuceným tónem. „Kdo to mohl tušit?“

„Pravda,“ souhlasí Rintaró.

Vysloví to ale studeně a přezíravě, jako pouhou frází. Akiba nevypadá, že by se ho to zvláště dotklo. Otočí se k Rintaróovi, zahleděnému nahoru k policím plným knih.

„Ale fakt není dobrý, že jsi potom, co ti umřel děda, přestal chodit do školy. Všichni si o tebe dělají starosti.“

„Kdo všichni? Nevzpomínám si na nikoho, kdo by o mě měl starost.“

„No jo, ty vlastně skoro nemáš kamarády, co? Na nikoho se nevážeš a je ti dobře,“ přitakal krátce Akiba. „Jenže tím možná děláš starosti dědovi. A ten pak nedojde klidu a může tu dál bloumat jako duch. Ke starým lidem se musíš chovat slušně a nepřidělavat jim problémy.“

Jsou to příkrá slova, v Akibově hlase ale zaznívá i jakási laskavá starostlivost. Snad právě díky Nacukiho knihkupectví se tenhle vzorný starší spolužák překvapivě tolik stará o svého samotářského mladšího kolegu. I ve škole ho každou chvíli přátelsky osloví a pouhý fakt, že k nim

do podniku nepřestal chodit ani v téhle zapeklité situaci, jasně svědčí o tom, že ho opravdu zajímá, jak se Rintaróovi daří.

Chvíli zamklého Rintaróa pozoruje a pak dodá: „Budeš se asi stěhovat, co?“

Asi, kývne Rintaró a stále se dívá nahoru do knihovny. „Chce se mě ujmout moje teta.“

„A kde bydlíš?“

„Netuším. Po dědově smrti jsem ji viděl poprvé v životě.“

Rintaró to říká odlehčeným tónem, ale právě ten tón jako by bránil člověku odhadnout, co si doopravdy myslí.

Akiba maličko pokrčí rameny a znovu se zadívá na knihy, které si vybral.

„Takže finální výprodej, říkáš?“

„Už je to tak.“

„Škoda, další knihkupectví, co by mělo knižní fondy jako to vaše, se už nikde nenajde. Podniků, kde mají kompletního Prousta v pevné vazbě, je jen málo. A *Okouzlenou duši*, kterou jsem sháněl celou věčnost, jsem našel taky až tady u vás.“

„Slyšet tohle děda, měl by velikou radost.“

„Kdyby byl naživu, mohl jsem ho potěšit ještě víc. Je-li to i mně fakt hodně pomohlo, že jsem tvůj kamarád, protože jsem se díky tomu snadno dostal ke spoustě super knih. A teď se budeš takhle narychlo stěhovat.“

Akiba se snaží mluvit drsně, ale vlastně tím projevuje starostlivost. Jenže Rintaró momentálně není ve stavu, kdy by na to dokázal říct něco inteligentního. Jen tiše zírá na stěny knihkupeckého krámu.

Které lemují impozantní řady svazků.

Třebas je tenhle podnik „jen“ antikvariát, nachází se tu soubor knih, jaký nepodléhá jen tak nějakým módním

vlivům, najdete tu i nemálo knížek, co se už nedají sehnat vůbec, a člověk musí vážně obdivovat, jak dobře ten obchod při takovém uspořádání prosperuje i v dnešních časech. Akibova pochvalná slova jsou plně opodstatněná i v případě, že si odmyslíme to, co říkal jenom z ohleduplnosti.

„A nakdy plánuješ stěhování?“

„Nejspíš tak za týden.“

„Nejspíš? Koukám, že bereš věci pořád stejně s nadhledem.“

„Přesněji to nevím. A beztak nemám na vybranou.“

„Asi ne.“

Akiba znovu maličko pokrčí rameny a zadívá se na malý kalendář, co visí u pultu s pokladnou.

„Příští týden jsou ale zrovna Vánoce. Což pro tebe asi taky nebude nejsnazší.“

„To mi ani moc nevadí. Na rozdíl od tebe nemám žádné zvláštní plány.“

„Plány? Ty si myslíš, že je kdovíjaká výhra, když si to mám všechno organizovat? Skoro si říkám, že bych ten večer nejradši strávil hezky v klidu úplně sám čekáním na Santa Clause.“

A Akiba se svému vtipu chvíli hlasitě řehťá. Rintaró mu na to ale odpoví jen tichounkým „Opravdu?“ a už nic nedodá.

Akiba se zatváří trochu zklamaně a povzdechne si.

„Možná ti připadá, že v tuhle chvíli už nemá smysl chodit do školy, ale nezapomínej, co se říká: Pták, který odlétá pryč, nenechává hnízdo v nepořádku. Nehledě na to, že leckdo z tvjí třídy si o tebe přece jenom dělá starosti.“

Na pultě s pokladnou, kam se teď Akiba letmo zadíval, leží pár potištěných papírů a sešit. Takový ten, co se do něj píšou omluvenky, když člověk nepřijde do školy.

Nepřinesl ho Akiba. Jen před chvilkou mu ho doručila předsedkyně třídy. Spolužačka, co bydlí jen kousek od něj, jmenuje se Sajo Juzuki a s Rintaróem se znají už od základní školy. Velice rázná a spořádaná a s nemluvným, uzavřeným Rintaróem si nejsou nijak zvlášť blízcí.

Když se tu zastavila se sešitem a uviděla Rintaróa, jak nepřítomně hledí nahoru do regálů s knihami, okázale si povzdechla.

„Dřepíš si tu v krámě a vypadáš, jako bys neměl jedinou starost. Vede se ti dobře?“

Dobře? Rintaró jenom pokrčil rameny.

Předsedkyně třídy se zamračila a pak se obrátila k Akibovi, který stál jen kousek opodál. „A ty? Hodláš se tu s ním vybavovat dlouho? Na basketu se už po tobě všichni shánějí.“

A potom bez ohlédnutí odešla.

Vůbec se nebála mluvit zpříma, ani se starším spolužákem. Tenhle rázný přístup byl pro Sajo Juzuki typický a byl daleko přirozenější než nějaká ironizovaná ohleduplnost a soucitné pohledy. Rintaró ji za to obdivoval.

„No jo, to je ta vaše zarytá třídní předsedkyně.“

„Bere všechno hrozně zodpovědně. Ten notes na omluvenky mi sem přece nemusela nosit osobně...“

Nejspíš sem zašla i proto, že bydlí nedaleko, když si ale Rintaró představí, že ani pro ni nebylo nejsnazší udělat si takovou zacházku v roční dobu, kdy jde člověku zimou pára od pusy, je mu jí upřímně líto.

„Dohromady to tedy bude za šest tisíc jenů,“ řekne Rintaró a zvedne se.

Akiba povytáhne obočí. „Na to, žes říkal něco o finálním výprodeji, to teda moc velká sleva není.“

„Deset procent. Níž jít nemůžeme. Když jsou to všechno tak slavné knížky.“

„Jojo, to jste celí vy – knihkupectví Nacuki v plné kráse.“ Akiba se zasměje, vytáhne z peněženky bankovku, vezme ze stolu odloženou šálu a rukavice a přehodí si přes rameno kabelu.

„Koukej se zítra ukázat ve škole,“ dodá ještě.

Načež nasadí svůj obvyklý radostný úsměv a vyjde z knihkupectví.

V obchodě najednou všechno ztichne, a než by se kdo nadál, nadejde soumrak, kdy se za dřevěnou mřížkou vstupních dveří všechno zabarví doruda. V koutě prodejny tichounce brblají kamínka, ve kterých pomalu dochází petrolej.

Je čas jít nahoru do patra a začít chystat večeři. Jeli-kož to býval jeho úkol i v dobách, kdy ještě žili společně s dědou, není to pro Rintaróa žádná práce navíc. Chvíli ale ještě zůstane stát bez hnutí a jen pozoruje vchod. Ve-černí slunce mezitím kleslo níž, v kamínkách došlo pa-livo a v místnosti zavládla zima, Rintaró tam ale pořád stál jako zkamenělý.

KAPITOLA 1

První labyrint - Zavřít to pěkně pod zámek

Nacukiho knihkupectví je malý krámeček skrytý ve staré zástavbě.

Je zařízený poměrně neobvyklým způsobem.

Od vchodu se táhne přímo vpřed do nitra domu úzká chodba, na kterou z obou stran shlížejí masivní police plné knih, jimiž jsou stěny zastavěné od podlahy až ke stropu. Na něm tu a tam visí lampy ve starodávném stylu a prostor zalévá jejich měkké světlo, odrážející se od naleštěných prken podlahy.

Uvnitř je pusto prázdno až na stolek, u kterého se plátí a úplně vzadu je už jen obyčejná prkenná stěna. Tou místnost opravdu končí, když ale vejdete dovnitř ze světla venku, zdá se vám, že chodba vede mnohem dál než ve skutečnosti, a na okamžik se vás zmocní pocit, že se regály s knihami táhnou snad někam do nekonečných hlubin temnoty.

Rintaró má v mysli stále vrytou podobu svého dědy, jak si uprostřed právě téhle prodejny listuje pod lampičkou v knize. Má ji tam vrytou se všemi charakteristickými stíny, jako by šlo o portrét, elegantní a přitom prostý, který nanejvýš pečlivě vypracoval zkušený mistr olejomalby.

„V knihách je veliká síla.“

Takhle to děda každou chvíli říkával.

Většinou byl dost nemluvný a s vnukem se téměř nebavil, jakmile se ale hovor stočil na knihy, přivřel děda oči ještě víc než jindy a zaplavil ho přívalem nadšených slov.

„Ve starých spisech, co se k nám dostaly přes propast věků, je skrytá ohromná moc. Čím víc působivých

